

VÁNDOROKBÓL MESTEREK

Tóth Péter DLA

INTERJÚ TÓTH PÉTERREL

Erhardt Gábor

> Mi volt a motiváció, ami az egyetem elvégzése után a Kós Károly Egyesülés felé vitt?

Az első hatás, ami a szerves építézet felől érkezett, egy Makovecz-előadás volt, amit gimnazistaként hallgattam. Nagyon tetszettek a Mester munkái, illetve a személyisége, így az előadás után odamentem hozzá, és megkérdeztem: mi a módja annak, hogy ilyen szellemen tervezhessek, dolgozhassak? Ő nemes egyszerűséggel annyit mondott, hogy végezzem el az egyetemet becsülettel, és jelentkezsek a Vándoriskolába. A törekvésemet erősítette az egyetemi képzés elméleti jellege, ami egyáltalán nem feküdt nekem, mivel számomra az építézet legfontosabb aspektusa az volt, hogy legyenek megépült épületeim. Ennek legjobb terepe a Vándoriskola volt.

> Ha jól tudom, tanultál a grazi egyetemen is. Hogyan illeszkedett ez a kitérő a Műegyetem és a Vándoriskola közé?

Ennek köszönhetem, hogy végül diplomát szereztem, mert harmadévre itt-hon nagyon kiábrándultam az építész-oktatásból. 1999-ben elnyertem egy fél éves ösztöndíjat, amit aztán sikerült egy diplomaösztöndíjjal is meghosszabbítanom. A két egyetemet párhuzamosan végeztem, három évig kétklaki életet élve. Grazi professzoromnak, Grigor Doytchinovnak köszönhetem, hogy kitarítottam, és elvégeztem mindkét egyetemet. A kinti oktatói hozzáállás és a folyamatos pozitív visszajelzés elmondhatatlanul sokat segített. Például önmagában az, hogy egy országos tervpályázaton tisztességgel helytálltam, elegendő volt az egyik fél éves tervezési tárgy teljesítéséhez. A feladat az osztrák alapítású SOS Gyermekfaluhálózat új típusházának megalkotása volt. Ehhez csak a fél év elején kellett a szándékomat jelezni az oktatóknak, aki végigkísérte a pályázati anyag fejlődését. Ilyen akkor elképzelhetetlen volt az itthoni oktatásban. Számomra viszont sokszoros tapasztalatszerzést és inspirációt jelentett.

> És hol diplomáztál végül?

Két diplomát szereztem. Az ottani oktatók abszolút támogattak, nyitottak voltak minden gondolatra, és segítettek ezek megfogalmazásában, kibontakoztatásában. A gondolattal foglalkoztak, nem a formával. Egyébként a Kelenföldi pályaudvar környékének rendezését terveztem, és munkámat diplomadíjjal jutalmazták. Izgalmas volt látni a tíz évvel későbbi budapesti fejlesztéseket, és összevetni a korábbi saját gondolataimmal.

> És a budapesti diplomázás?

A kétklaki élet miatt lemaradtam a felkapott konzulensekről. A kivétel tanszéken terveztem egy óvodát gyermekkorom helyszínére, a József Attila-lakótelepre. Számomra ez kedves terv volt. Arra tettem kísérletet, hogy az akkor használaton kívüli Pest-Buda mozi helyére hogyan lehet olyan életteret biztosítani a gyerekeknek, ahol a meglévő díszfák lombkoronaszintjével azonos magasságba kerülhetnek a foglalkoztatók. Mindezt rámpákkal, tereplépcsőkkel kialakítva, belső lépcsőház nélkül. Sajnos jellemző, hogy a védésen a fák grafikai ábrázolásának kérdéseivel töltötték a legtöbb időt a bizottság tagjai... A helyi óvónőknek viszont annyira tetszett a terv, hogy elkezdtek lottózni a forrásgyűjtéshez.

> Ezután egyből a vándoriskolai „mély vízbe” ugrottál?

Nem, a 2003-as diplomázás után hazajöttem Ausztriából a sorkatonai behívóm miatt, pedig állást is kaptam egy grazi építészirodában, gyakorlatilag azonnal a végzés után. A BME Középlet-tervezési Tanszékén letöltöttem a sorkatonai szolgálatot kiváltó polgári szolgálatot, majd egy évet dolgoztam egy belsőépítész irodában. 2005-ben jelentkeztem a Vándoriskolába, és felvételt is nyertem.

> Melyik irodákban dolgoztál?

Az Axisban kezdtem, ahol rögtön kaptam önálló tervezési feladatot, a Patricius borászat közelében egy kis gazdasági épület átalakítását, felöltöztetését. Szerencsémre ez meg is valósult, ami azonnal visszaigazolta az eredeti elképzeléseimet a Vándoriskola gyakorlati oldaláról. Ezután Sáros László következett, aki azal a kérdéssel fogadott, hogy önálló tervezési feladatot kérek, vagy inkább tervfeldolgozásban szeretnék-e részt venni. Én az előbbi választottam, így kaptam a váci piac halas pavilonjának megtervezését, ami szintén megvalósult. A Pagony irodában két mesterem is volt Herczeg Ágnes és Szűcs Gábor személyében. A szakmai bemutatkozás után itt is rögtön önálló tervezési feladatokat kaptam. Meghatározó élményem innen,

◀ ▲
A Tisza-tavi Sporthorgász Kft. központi épülete, Tiszaafüred. Építész: Tóth Péter.
Munkatársak: Kis Kálmán, Mérő Máté, Radnóczy Kinga, 2015. Fotó: Szántó Tamás

hogyan az akkor épülő pilisszántói templom mellé kellett egy tűzrakóhelyet tervezni, amit egy házi pályázat során én nyertem meg, és egy minikaláka keretében a Pagony építette meg. Óriási tapasztalat volt az a megtiszteltetés, hogy a mesterek kétkezi munkásként részt vesznek a tanítvány tervének megvalósításában!

Ezután rendhagyó fél év következett: Gerle János mellett dolgoztam az Országépítő, illetve a húszéves Kós Károly Egyesülés jubileumi kiállításának anyagán. Meghatározó élmény volt, hogy a kiállítás központi installációja maroknyi vándorcsoportunk (Kováts Ábel, Rüll Tamás, Török Ádám) koncepciója szerint valósulhatott meg, tulajdonképpen Makovecz terve ellenében, de természetesen az ő személyes támogatásával. Gerle János mindenben kiállt mellettünk, pedig igencsak nagy vihart kavart a Makovecz-rajzok mellé letett ötletünk. Szerencsére Imre bácsi minden kételkedőt meggyőzött, amikor kijelentette, hogy neki is jobban tetszik a vándorok terve, mint a sajátja. Amíg élek, nem felejttem el ezt a nyitott hozzáállást a tanítványok munkájához. További visszaigazolást jelentett, hogy a múzeumok éjszakáján megnyílt kiállítás messze a legnépszerűbb volt az összes program közül. Csak az első este több mint tízezer látta. A kiállítás tartalmi része mellett több

A Tisza-tavi Sporthorgász Kft. központi épülete, Tiszafüred. Építész: Tóth Péter.
Munkatársak: Kis Kálmán, Mérő Máté, Radnóczy Kinga, 2015.
Rajz: Tóth Péter

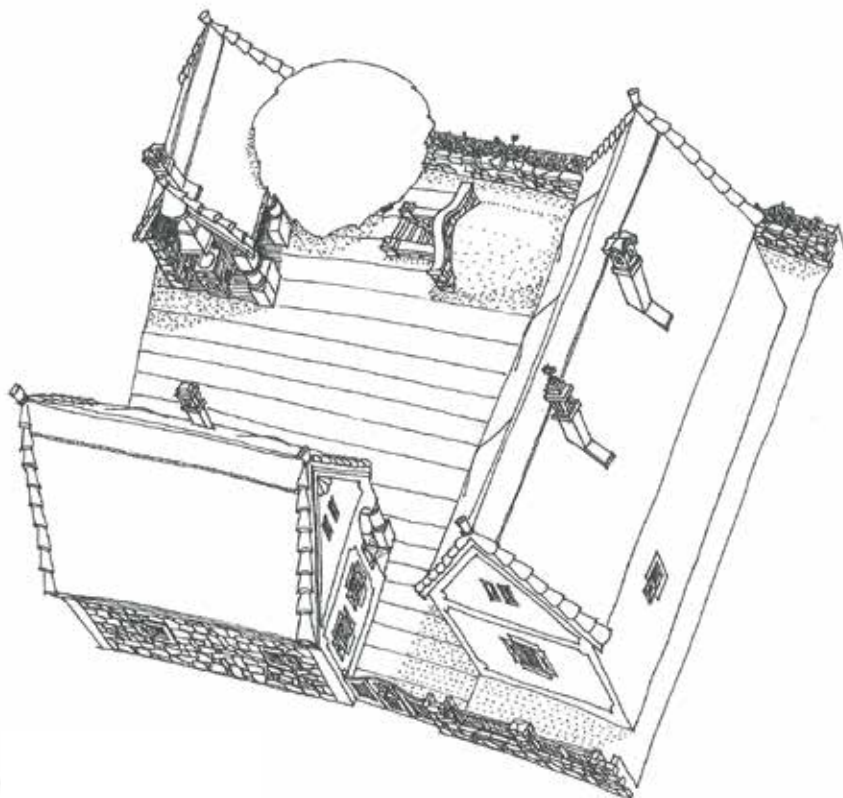
kritika méltatta az általunk tervezett és kivitelezett installációt is. Ez volt az első alkalom, hogy klasszikus csapatmunkában vehettem részt, ami nemcsak a tervezés, hanem a megvalósítás idejére is igaz volt. Emberileg fontos visszajelzésként János ajánlására a XII. velencei biennále – a szabadkézi rajzról szóló – magyar pavilonjának meghívott alkotói közé is bekerülhettem, egyedülként az akkori tagok és vándorok közül. Az utolsó állomás a Szűcs Endre vezette Mérmű volt, ahol „dupláztam”. Az első nap egy önálló feladat várt az asztalon: tornácbővítés tervezése Pusztazámorra. A mester éppen a feketetői vásáron volt, hazaérkezve a kész tervemet látta, amit el is fogadott. Innen-

től klasszikus tervfeldolgozó munkát nem kaptam, de nem is ez a jellemző az irodára. A Mérműben az első vázlatok készítésében ugyanis mindenki részt vehetett. Az aláírás nélkül bemutatott lapokból pedig a megbízó döntötte el, hogy kinek a koncepciója valósuljon meg.

Lakóépület, Dörgicse. Építész: Szűcs Endre, Tóth Péter, 2011. Fotó: Szász István

Lakóépület, Szigliget.
Építész: Szűcs Endre, Tóth Péter.
Munkatárs: Lukács Árpád, 2017.
Fotó: Szűcs Endre. Rajz: Tóth Péter

› Inkább a formái, vagy a személyisége miatt alakult ki hozzá a kötődésed, esetleg a hely, a Balaton-felvidék volt meghatározó? Mindkettő. A személyiségéből közvetlenül következő formavilága hatott rám. Számomra ez a kettő nem elválasztható. Lehet, hogy meglepő dolgot mondok, de a Balaton-felvidék másodlagos számomra. Nem az a fontos, hogy itt tervezhetek, hanem az, hogy ha már ide kerültem, akkor viselkedjek úgy építészként, mint az előbb említett, példaként kiemelt mesterek. Az ő építészetük sokkal inkább következik a helyből, mint a saját személyiségük erőszakos megmutatásából. Aztán

› **Mi volt számodra a vándoriskolai évek hozadéka?**

Az, ami a Vándoriskola mottója volt, és amiért ide jelentkeztem: az önálló alkotói, tervezői ambíciók kiteljesítése. Minden vándorállomásról megvalósult munkával a tarsolyomban távozhattam.

› **Alakult-e ki a vándorévek alatt valakivel azóta is tartó emberi vagy szakmai kapcsolatod?**

Szűcs Gáborral nagyon jól együtt tudtunk működni. Azóta is számos helyre engem ajánl, ahol a megbízónak a kerttervező mellett építészre is szüksége van. Neki köszönhetően a Rábarparttól egészen az Aggteleki Nemzeti Parkig valósulhattak meg munkáim. Szándékosan a vándorlásom végére hagytam a Mérműt, illetve a Makonát. Hasonlóképpen tett Terdik Bálint vándortársam, így az utolsó előtti félévben pénzfeladással döntöttük el, hogy melyikünk hova megy. Neki jutott a Makona, nekem pedig a Mérmű. Ő a Kecse utcában ragadt, én pedig Szűcs Endre mellett.

› **Miért éppen mellette kötöttél ki a vándoriskolai évek után?**

Elsősorban a már említett alkotói önállóság és a megbízások otthonos, számomra átlátható léptéke miatt. Meglátásom szerint ő nem „önmegvalósító”

építész, hanem inkább a Kós Károly-i modellt követi. Belehelyezkedik az adott helyszín lelkületébe, fel tud oldódni abban. Nem kulisszát tervez, hanem továbbgondol. Igyekszik minimális személyes nyomot hagyni. Ahogy a Misztrál énekl: „hajnali hóban cinkenyom”-ot. Kós Károly épületeire mondják, hogy a leghangsúlyosabban a saját épületei voltak a leginkább a genius locihoz illeszkedők. Megtermékenyítően hatottak egymásra. Nagyon hasonlóan éreztem Szűcs Endre mellett is: fellélegeztem az egyetem és a formalista világ önmegvalósítási kényszere okozta frusztráció után.

mégis ez a szelid hozzáállás jelenik meg egyre karakteresebb személyiségjegyként a munkásságukban, és lesznek végül összetéveszthetetlenek a házaik.

› **Az iroda helyi kötődése sehol sem vezetett főépítési megbízáshoz? Egyáltalán, mi a véleményed a főépítészségről?**

Látok jó példákat a főépítési tevékenységre. Az Axis nagymarosi és Bodonynyi Csabával, Kovács Ágnessel közösen felvállalt Tokaj-hegyaljai tevékenységének látom értelmét. Sőt! Salamin Ferenc mottóját, a „lehetett volna” világépítését ugyanolyan követendő példának tartom, mint Szűcs Endréét vagy Kós

Présház, Balatonakali. Építészet: Szűcs Endre, Tóth Péter. Munkatárs: Mérő Máté, 2011.
Fotó: Tóth Péter

Károlyét. A világháborúkat követően és a kommunista diktatúra idején két-tétört Kárpát-medencei természetes fejlődés elszakított szálait kell összevarrunk a jelennel, hogy megfelelő jövőt teremthessünk az utódainknak. A főépítészségnél is a gyakorlati változatban hiszek. Azzal a modellel értek egyet, amikor az illető felelősségvállalása (legalább részben) tervezési munkákon keresztül nyilvánul meg. Bármennyire furcsán hangzik is, a Balaton-felvidéken mi nem vagyunk ilyen helyzetben. Nem kaptunk felkérést se főépítési munkára, se Településképi Arculati Kézikönyv készítésére.

> Jól értem: Településképi Arculati Kézikönyvek készítésében sem vettek részt a területen?

Így van. Ennek lehet az is az oka, hogy a mi kapcsolatrendszerünket szinte teljesen a magánmegbízói szféra uralja. Az önkormányzatokkal gyakorlatilag csak mint hatósággal találkozunk. Sőt, talán kicsit belső konkurencia is vagyunk. Mindennapi tapasztalat, hogy bár az épületeink a helyi TAK-ok törzsét képezik mint jó példák, azaz elismerik a tevékenységünket, de az új tervek megvalósulását akadályozzák a főépítések. Évtizedek óta ugyanazokat a kifogáso-

kat halljuk a főépítési konzultációkon, mondván: a házaink túldíszítettek, nem elég modernek, puritánok. A főépítész nem érti a hozzáállásunkat, amit az idő azonban egyértelműen igazol, hiszen folyamatosan jó a munkaellátottságunk, illetve egy több évszázados építési hagyományt folytatunk.

> A fentiek fényében mi a véleményed a TAK-okról? Szükség van rájuk általánosan, illetve speciálisan a Balaton-felvidéken?

Én azt gondolom, hogy ez a legjobb dolog, ami történhetett velünk. Már csak azért is, mert mi benne vagyunk, ami egyértelműen pozitív visszajelzés a szakmától is. Visszaigazoltunk látjuk a gondolkodásunkat. Ami a népszerűségét a huszadik század viszontagságait és népszerű érték az egyetemessége miatt, annak építészeti megfelelőjét igyekszünk művelni mi. Ennek megmutatására alkalmas a Települési Arculati Kézikönyv. Ugyanakkor hasznos abból a szempontból is, hogy eddig, ha számunkra ismeretlen településen kaptunk megbízást, akkor mi kényszerültünk rá egy-egy privát TAK készítésére minden tervezési munka előtt. Ettől mentesülünk, ami nagy könnyebbség a helyi adottságokhoz illeszkedni kívánó építész számára.

> Mestered mellett leginkább kis présházak felújításával, nyaralóépületek tervezésével foglalkozol. Kielégít ez a lépték és funkció, vagy néha bezártsággént éled meg?

Az igazság az, hogy ez csak látszat: az iroda és a saját praxisom sokkal szélesebb spektrumot ölel fel ennél. Az elmúlt tizenöt évben nagyjából hetven helyszínen dolgozhattam. A feladatok az építészet széles skáláját ölelték fel, az ipari épülettől a szakrálisig, a présházától az ötcillagos szállodaegyüttesig. Jó érzés, hogy ezek majd' fele meg is épült egész vállalható minőségben. Hogy ez nincs benne a köztudatban, annak az az oka, hogy kevés időt töltünk a reprezentációval. Egyrészt azért, mert inkább a munkára koncentrálnunk, másrészt csak állandó céltáblák lennénk az építészetünk miatt. Én szívesen vállalnék akár nyilvános eszmecekerét is, ha létezne Magyarországon értelmes, építészetben belüli vitakultúra. Például az egyik Tokióban kiállított munkámat itthon azzal fogadta az egyik kommentelő, hogy miért kell uniós pénzt szórni olyan játszótér építésére, amelyet a szomszédos lerombolt végvár inspirált. Diósgyőr és Füzér sikere is mutatja, hogy nemcsak a gyerekeknek, hanem a felnőtteknek is elemi szükségletük az erővel eltörölt múltjuk visszaépítése testben és lélekben egyaránt. A felsőbogatí kastély iránt is a nemzetközi siker után nőtt meg itthon az érdeklődés, de csak válogatott helyeken publikáltuk érdemben. Ennek ellenére sok munkát hozott, ami hitelesebb visszajelzés a számunkra, mint egy-egy építészeti orgánumban való megjelenés. Természetesen tisztában vagyok vele, hogy fontos lenne publikálni, elsősorban azért, hogy a gondolkodásmodunkat minél többen megismerhessék, elsősorban a fiatalok, akik egyetemi tanulmányaik során gyakorlatilag semmit nem hallanak erről az építészetéről. A publikálásra kiváló és hiteles felület az Országépítő, de engem zavar, hogy nem tiszta számomra a lap célközönségének meghatározása. Ugyanakkor a szerves építészet eredményeinek dokumentálásával egyetértek. Úgy tekintek

e folyóiratra, mint egy fórumra, amely az utánunk jövőknek kincseket rejt el, nyilvánosan.

> Milyen felállásban dolgoztok / dolgoztatok Szűcs Endre mellett?

Ahogy azt már említettem: teljes gondolati egyenlőségben dolgoztunk. Ő azért is erőltette, hogy mindenki részt vegyen a koncepcióalkotásban, mert szilárd meggyőződése, hogy mindenki sokkal szívesebben rajzolja, bontakoztatja ki a saját gondolatait, mint hogy a Mester vonalait fejlesztené tovább. A mérnök együtt gondolkodásra jó példa volt a verőcei templom: az épület elkészültekor már egyikünk sem emlékezett, hogy melyik részlet kihez kötődött, mégis szerves egységgé állt össze a tervezési folyamat, így az épület is.

> Hol tartasz most a mesterré válásban?

Őszintén szólva ennél alapvetőbb kérdések foglalkoztatnak. Állandóan vizsgáztató kérdések számomra, hogy meddig akarok egyáltalán építészként dolgozni. Szilárd meggyőződésem, hogy az a közeg, amit az építészek saját maguknak teremtenek, egyszerűen lehetetlené teszi az építészet rangjához méltó szakmagyakorlást. Számomra ez egy folyamatos meghasonlottságérzést okoz. Ennek része az anyagi megbecsültség hiánya. Örök vesszőparipám, hogy a szakmának elemi érdeke lenne a megélhetési építészek kizárása, legyenek tehetségesek, vagy teljesen fakezűek. Jelenleg egy lefelé irányuló áversenyben élünk, az ideális, felfelé emelkedő minőségi verseny helyett. Ebben egy belső konszenzus kellene a szakmában,

például arról, hogy egy közösen meghatározott minimáldíjazás alá senki sem mehet. Nyilvánossá tenném a tervezési díjakat, hogy látható legyen a minőség és a megfizetés egyensúlya.

Természetesen elviselhetetlennek érzem a bürokrácia elburjánzását, illetve az építetők bizalmatlanságát. A megbízókkal elhitetni a fent említett minőségteremtő képességünket leginkább a showbiznisz, az előadó-művészet, illetve helyenként a stand up kategóriájába tartozik. Ezt nem tanítják az egyetemen. Szerencsés esetben el lehet lesni valakitől, de az építészeknél nagyon kevés ilyen személyiséggel találkoztam. Ezek nyomják rá a bélyegüket a szakmagyakorláshoz fűződő kapcsolatra, ami nem a mesterré váláshoz vezető ideális lélekállapot.

> A közelmúltban bekövetkezett függetlenedések mennyire volt tudatos folyamat eredménye?

Számomra mindig is fontosak voltak az önálló tervezői ambícióim. Ezt minden mesterem, így Szűcs Endre is pontosan tudta. Ő a vándorfélévem végén marasztalt, az önállóságom megtartása mellett. Szerencsés időszak volt ez mindkettőnk számára. Most ott tartunk, hogy bár helyileg nem egy helyen, de a Mérő Stúdió brand szellemiségében dolgozunk, a mester rajzolta logóval a terveinken. Az alapvető nézeteltérés az volt közöttünk, hogy ő – talán a korábbi hiánygazdálkodás beidegződései miatt – minden munkát el akart vállalni, mi, fiatalok pedig csak annyit, amennyi „jólesik”, illetve amennyit jó lelkiismerettel el tudunk végezni.

> Önálló irodaként a Mester terveinek feldolgozása mellett kacsingattok más területek, funkciók, léptékek felé?

A Mérő Stúdió márkanév lett, megtestesítője annak a szemléletnek, amit mesteremtől tanultam. Két iroda képviseli ezt az építészetet. Számunkra megtiszteltetés, hogy az alapító mellett mi, a Hetedhét iroda lehetünk a másik tag, és igyekszünk ennek megfelelően alkotni, akármilyen léptékekkel vagy feladattal találkozunk is. Egyébként elindítottuk a Mérő Stúdió közösségi oldalát is, mely mostanra Magyarország legnépszerűbb építészirodái oldala lett. Nagy lendületet ad ez a visszajelzés nekünk.

> Tervezitek a Kós Károly Egyesülés tag-ságába való bekerülést?

Köszönöm az invitálást. Azáltal, hogy a vándorok felfedeztek minket, és jön(én)ek hozzánk, tagoknak tekintjük magunkat. Óvatosan vetem fel, hogy az Egyesülés létét bizonytalanak érzem, nem feltétlenül fizikailag, hanem inkább szellemileg.

> A szakmagyakorlás mellett folytatsz valamilyen egyéb közéleti tevékenységet?

Ha az – elsősorban egyetemi – oktatásban való részvételre gondolsz, akkor a

Lakóépület, Balatonfüred. Építészet: Kis Kálmán, Tóth Péter, 2017. Fotó: Jurassza Zsófia

válaszom: nem. Annak a mai formájára nem tudok értéként tekinteni, elsősorban a gyakorlatorientáltság hiánya miatt. A Vándoriskola lenne a működő modell, mint azt a saját példám is mutatja. Talán ide sorolható még a székelyföldi kalákákban való részvételem. Ezt azért tartottam értékesnek és támogatandónak, mert itt a gyakorlatban tapasztalhatjuk meg a tervezés komplexitását. Nem elég jól rajzolni, olyat kell rajzolni, amit meg is tudsz építeni. Ennek elemi erejű példái a kalákák. Ezenfelül nagy-szerű közösségi események.

> Hogy alakult ki a kapcsolatod a Székelyföldi Fürdőépítő Kalákákkal?

Természetesen a Pagony irodában eltöltött vándorfélévem során. A már említett pilisszántói „minikaláka” volt az előkép, ahol tervezőként és résztvevőként egyaránt érdekelt voltam.

> Tervezőként, vagy „csak” építőként veszel részt a mostani kalákákon?

Igazság szerint az idej kaláka hosszú szünet után az első részvételem volt, ahol csak építőként vettem részt, mégpedig a tizenkét éves lányommal, Bogival. Szerencsémre mindketten nagyon élvezték. Örömmel tapasztaltam, hogy a generációváltás itt is zajlik. (Jobban, mint az Egyesülésben!) A tíz évvel ezelőtti kalá-

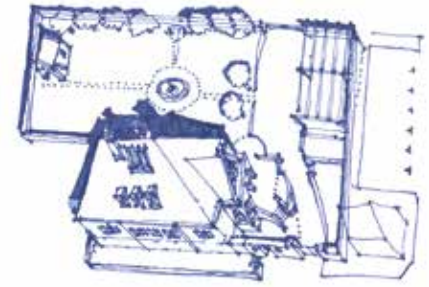
kások közül többen összebeszélés nélkül az idén jelentek meg újra, de már a gyerekeikkel. Öröm megtapasztalni, hogy a néptáncmozgalmra jellemző fiatalodás a mi területünkön is megvalósulni látszik.

> A közelmúltban DLA-fokozatot szereztél. Miért érezted szükségét ennek?

Már az egyetemi évek, illetve a polgári szolgálat alatt is izgatott a középület-tervezési tanszék építészeti gondolatosságára. A korábbi tapasztalatok alapján azt gondoltam, hogy ott tudnék még az egyetemi évek után is mit tanulni. Az ottani oktatók – látszólag – más elvek alapján terveznek épületeket, ami engem érdekelt. Az oktatás is foglalkoztatott. A doktorandusz időszakban mind a magyar, mind az angol nyelvű képzésben is kipróbálhattam magam korrekorként, amit nagyon élveztem.

> Az elvárásaidhoz képest milyenek élted meg ezt a folyamatot?

Leginkább nagyon hosszúnak: nyolc év alatt sikerült abszolválnom a képzést, aminek sok oka volt. Azt nagyon fontosnak tartom megjegyezni, hogy a tanszéki oktatók részéről jóval nagyobb nyitottságot észleltem, mint amit előzetesen elgondoltam. Témavezetőnek Gerle Jánost és Sugár Pétert kértem fel, akik nagyon sokat segítettek. Gerle

halála után Sugár Péterrel konzultáltam tovább. Csak jót tudok mondani az együttműködésünkről. Örökké hálás leszek neki a támogatásáért.

A nehézség mindig akkor jelentkezett, amikor felületes bírálók előtt kellett megfelelnem. Én voltam a messziről jött ember, akivel szemben az építésztszadalmat jellemző előítéletek, sztereotípiák abszolút érvényesültek a felszínes megítélések szintjén. A tanszéki személyes kapcsolatok nagyon jól működtek, még azokkal is, akiktől amúgy előzetesen nagyon félttem.

A Vándoriskola számára is példamutató lehet az ott tapasztalt pezsgő szellemi élet. Felkészült, nyitott fiatalokkal találkoztam, akiket a vályogépítészettől a közösségi építészetten át a Vándoriskoláig minden érdekelt. Én nem tapasztaltam beskatulyázást a részükről.

› Mi volt a témád?

A rendszerváltó borászatok volt a címe, amit Major György ötlött ki, nagyon fején találva a szöveget. A borászatok csu-

pán az apropót szolgáltatták, a téma akár az evangélikus templomépítészettől is lehetett volna. Arra tettem kísérletet, hogy megfogalmazzam: milyen tematikával lehetne megszüntetni az építész-társadalom megosztottságát. Kerestem azokat a kommunikációs csatornákat, amelyek segítségével a szakértőborok kapcsolódási pontjai megtalálhatók, és amelyek által – a közös értéket felismerve – az építészet csodálatos világát kifejle lehet közvetíteni.

› Miért éppen ezt a – nem túl hálás – témát választottad?

Mert naiv voltam.

› Szándékod volt egyfajta provokáció a hivatalos építészkutatással szemben?

Nem. Csupán naiv voltam, de elmúlt a naivitásom.

› Vannak további terveid a tudományos kutatás területén?

Vannak, de most még magamban érelem őket.

› Milyen munkákat visztek jelenleg?

A Szűcs Endrén keresztül érkező Balaton-felvidéki munkáink továbbra is zajlanak. Ezek közül kiemelném néhány családi borászat koncepciótervét, valamint egy olyan munkát, ahol az egykori középnemesi udvarházak 21. századi változatának megalkotására teszünk kísérletet. Tavaly adtuk le a mezőhegyesi ménesbirtok fejlesztési koncepcióját a 10 000 hektáros terület építészeti hasznosításáról. Dolgozunk a Belvárosi Plébániatemplom következő felújítási ütemein. Ez Budapest egyik legizgalmasabb épülete a 2000 éve egymásra rakódott épített rétegeivel. Majd' minden építészettörténeti korszak megtalálható itt egy házba gyúrva. Fantasztikus építészeti örökség után dolgozhatunk. Különleges érzés évszázados gondolatokat, szándékokat megérteni egy-egy aprócska részlet kidolgozása során. Épül a korábbi vándoriskolai pályázaton Füzes Andrással közösen, illetve megosztva megnyert kispesti piac. Külön értéke a tervezési folyamatnak, hogy a mesteremnél megszokott együttműködésen alapuló közös gondolkodással készült, amelynek Faragó Melinda vándor is a részese volt. Nagy felelősség és izgalom kíséri ezt a munkát is, hiszen ez az egyetlen új középület a Wekerletelep századfordulós fejlesztése óta.

Péter Tóth was still in his high-school years when he encountered his first lasting impression of organic architecture at a lecture by Makovecz. The nonsensical expectations characteristic of the education of architects in Hungary persuaded him to apply to the University of Graz. In the end, he pursued studies in both countries, frequently commuting between the two campuses. The attitude of his teachers abroad and the continuous positive feedback played a decisive role in his earning two diplomas. In 2005, he applied and was admitted to the Itinerant School, which promoted the accomplishment of his independent creative and design ambitions. A brilliant student, he finished every single stage of his itinerary by completing a construction project of his own. It was his own decision to leave Mérmű Studio at the end, primarily due to the creative autonomy and the transparent scale of orders enjoyed there. In his view, Endre Szűcs, their master, follows in Károly Kós's footsteps rather than pursuing his self-realization as an architect. Péter Tóth's work is known to blend into the local atmosphere, while also acting upon his personal creative urge. To him, these two qualities are inseparable. The place where most of his work was realized, the Balaton Uplands is secondary to his wish to live up to the great creators mentioned earlier and serving as his role models. Their architecture stems from the *couleur locale*, rather than the assertive demonstration of their own personality. However, this polished approach to his art inevitably acquires more charismatic traits as time passes, making his houses unmistakable. Practical considerations are in the center of his attention in his quality as Master Architect as well. In his view, design entails taking responsibility for one's work. However strange it may seem, he has never been offered the position of Master Architect during his stay in the Balaton Uplands, neither for the drafting of a settlement design guide. All the same, their buildings are used as positive examples in such guides, as a token of silent appreciation. Over the years, Mérmű Studio has become a brand of its own as the embodiment of the architectural approach learned from the master. Today, there are only two studios that represent this approach. He considers it a great privilege to manifest the ideas of the founder under the sign of the Hetedhét Office, and strives to always live up to the task.